

IPA 2

MODUL 1

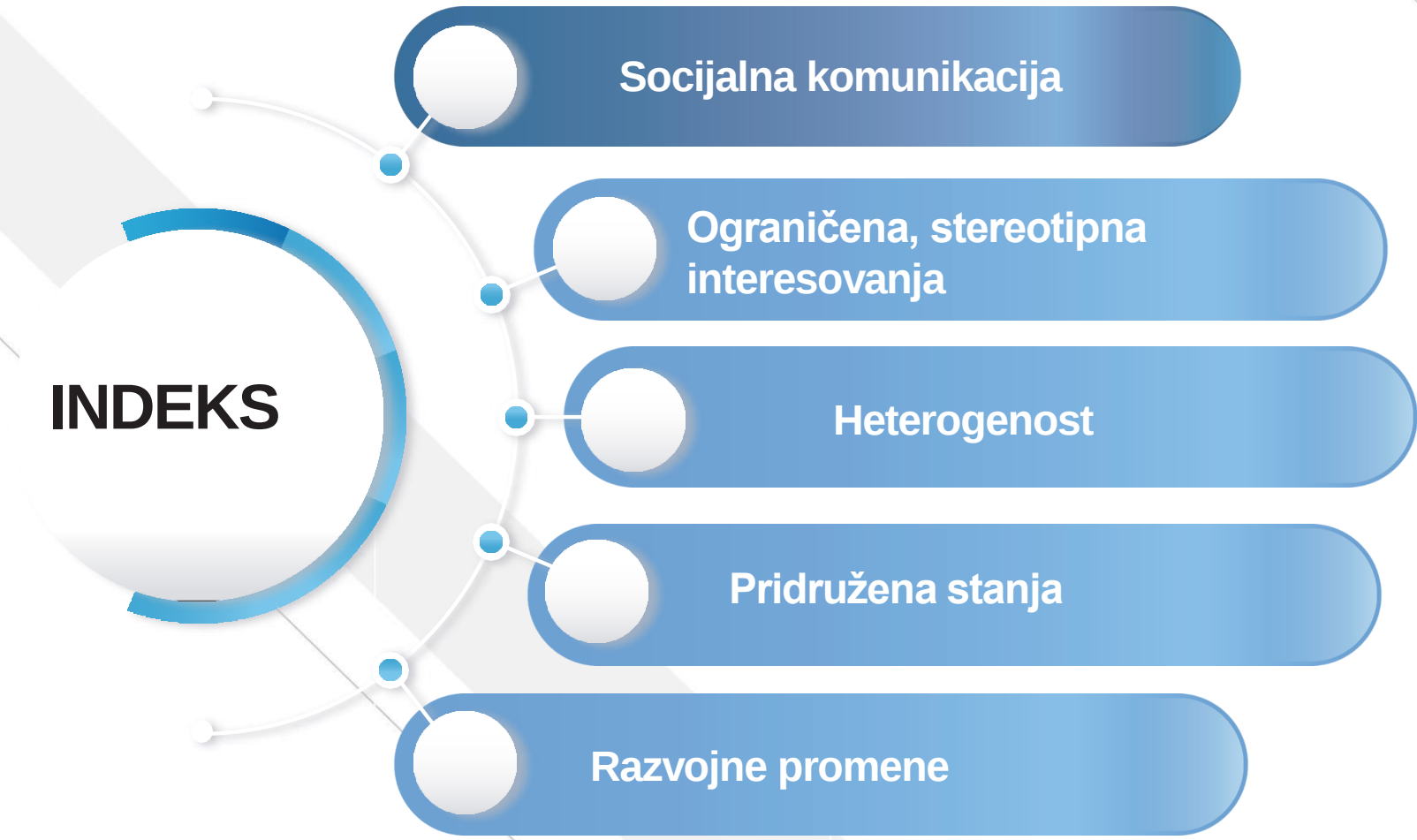
Osnovna i napredna znanja o autizmu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2019-1-ES01-KA201-065649

INDEKS

- Socijalna komunikacija
- Ograničena, stereotipna interesovanja
- Heterogenost
- Pridružena stanja
- Razvojne promene

**Poremećaj
iz spektra
autizma –
dijagnostički
kriterijumi**

Deficiti u socijalnoj komunikaciji i socijalnim interakcijama

Ograničeni, repetitivni oblici ponašanja, interesovanja i aktivnosti

Simptomi moraju da se pojave u ranom razvojnem periodu

Simptomi izazivaju značajna oštećenja u trenutnom funkcionisanju

**Kliničke manifestacije ne mogu se bolje objasniti
intelektualnom ometenošću**

DOBRO JE ZNATI

- Sve osobe u spektru imaju poteškoće u socijalnoj komunikaciji i stereotipna ponašanja.
- Ne postoji nijedan simptom koji je specifičan samo za autizam.
- Ne postoje dve osobe u spektru sa identičnim simptomima ili profilom potrebe za podrškom.
- Trenutno ne postoji nijedan pouzdan biomarker za poremećaj iz spektra autizma.

**DEFICITI U
SOCIJALNOJ
KOMUNIKACIJI I
SOCIJALNIM
INTERAKCIJAMA**

**Poteškoće u socio-emocionalnom
reciprocitetu**

**Deficiti u neverbalnoj
komunikaciji**

**Deficiti u uspostavljanju i
održavanju veza sa drugima**

Poteškoće u socio- emocionalnom reciprocitetu (Primeri)

- Nemogućnost da se na adekvatan način uspostavi interakcija sa drugim ljudima
- Poteškoće u iniciranju komunikacije i prikladnom reagovanju na komunikacione namere drugih
- Ograničena sposobnost deljenja interesovanja i emocija
- Neobičan socijalni pristup

Deficiti u neverbalnoj komunikaciji (Primeri)

- Poteškoće u uspostavljanju i održavanju kontakta očima
- Izmenjeni izraz lica (retko ispoljavanje emocija, nedovoljna povezanost izraza lica sa usmerenošću pogleda i atipična reakcija na emocionalnu ekspresiju drugih ljudi)
- Poteškoće u razumevanju i korišćenju gestova i govora tela.
Odsustvo imperativnog pokazivanja (korišćenja kažiprsta kako bi se dobio željeni objekat) i deklarativnog pokazivanja (korišćenja kažiprsta kako bi se podelila pažnja sa drugom osobom)

**Deficiti u
uspostavljanju,
održavanju i
razumevanju veza
(Primeri)**

- Prilagođavanje vlastitog ponašanja različitim socijalnim kontekstima
- Odsustvo interesovanja za vršnjake ili poteškoće u zasnivanju prijateljstva
- Poteškoće u deljenju imaginativne igre
- Poteškoće u razvijanju i održavanju romantičnih veza

LINKOVI I IZVORI:

- ❏ American Psychiatric Association (APA). (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th edition (DSM-5). American Psychiatric Publishing.
- ❏ Capal, J. K., Macklin, E. A., Lu, F., & Barnes, G. (2020). Factors associated with seizure onset in children with autism spectrum disorder. *Pediatrics*, 145(Supplement 1), S117-S125.
- ❏ Casanova, M. F., Frye, R. E., Gillberg, C., & Casanova, E. L. (2020). Comorbidity and Autism Spectrum Disorder. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 1273.
- ❏ Hervás, A. (2016). Un autismo, varios autismos. Variabilidad fenotípica en los trastornos del espectro autista. *Revista de Neurologia*, 62(Suppl. 1), s9-s14.
- ❏ Lai, M. C., & Szatmari, P. (2020). Sex and gender impacts on the behavioural presentation and recognition of autism. *Current Opinion in Psychiatry*, 33(2), 117-123.
- ❏ Lugo-Marín, J., Magán-Maganto, M., Rivero-Santana, A., Cuellar-Pompa, L.,
- ❏ Alviani, M., Jenaro-Rio, C., ... & Canal-Bedia, R. (2019). Prevalence of psychiatric disorders in adults with autism spectrum disorder: A systematic review and meta-analysis. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 59, 22-33.

LINKOVI I IZVORI:

- ❏ Mannion, A., & Leader, G. (2013). Comorbidity in autism spectrum disorder: A literature review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 7(12), 1595-1616
 - ❏ Miller, H. L., Sherrod, G. M., Mauk, J. E., Fears, N. E., Hynan, L. S., & Tamplain, P. M. (2021). Shared Features or Co-occurrence? Evaluating Symptoms of
 - ❏ Developmental Coordination Disorder in Children and Adolescents with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-13.
 - ❏ Pan, P. Y., Bölte, S., Kaur, P., Jamil, S., & Jonsson, U. (2020). Neurological disorders in autism: A systematic review and meta-analysis. *Autism*, 1362361320951370.
 - ❏ Silleresi, S., Prevost, P., Zebib, R., Bonnet-Brilhault, F., Conte, D., & Tuller, L. (2020). Identifying language and cognitive profiles in children with ASD via a cluster analysis exploration: Implications for the new ICD-11. *Autism Research*, 13(7), 1155-1167.
 - ❏ Tan, C., Frewer, V., Cox, G., Williams, K., & Ure, A. (2021). Prevalence and Age of Onset of Regression in Children with Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review and Meta-analytical Update. *Autism Research*, 14(3), 582-598.
- WHO (2018). ICD-11. Retrieved from <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>

Odricanje odgovornosti

Podrška Evropske komisije za izradu ovog materijala ne predstavlja ujedno i saglasnost sa njegovim sadržajem, koji odražava isključivo stavove autora, pa se Komisija ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njemu.

PARTNERI

POLIBIENESTAR
UNIVERSITAT ID VALÈNCIA

FPDA - Federação Portuguesa de Autismo

Autismo Burgos
Federación Autismo Castilla y León

FONDACIJA HILJADU ŽELJA

socialIT
software & consulting

ae **Autism**
Europe